

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen neuvolasuunnitelma

2024-2025

Itä UUSIMAA
Östra NYLAND

Hyvinvointialue
Välfärdsområde

Sisältö

1. Johdanto
2. Indikaattoreita alueemme lapsiperheistä
3. Palveluiden johtaminen
4. Neuvolapalvelut
5. Neuvolapalveluiden henkilöstöresurssit
6. Neuvolan yhteistyö muiden palveluntuottajien kanssa

Johdanto

Terveydenhuoltolaki (2010, 15 §) velvoittaa hyvinvointialueita laatimaan alueellisen neuvolasuunnitelman valtuustokausittain hyvinvointialueen vastuulla olevien neuvolapalvelujen toteuttamiseksi. Alueellinen neuvolasuunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa, ja se on tarkistettava tarvittaessa. Alueellinen neuvolasuunnitelma on osa alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa. Neuvolapalvelut ovat lakisääteisiä, ennaltaehkäiseviä, asiakkaille ilmaisia ja saatavilla kaikille lasta odottaville, alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheille. Palvelu mahdollistaa varhaisen tuen perheille kustannusvaikuttavasti ja tehokkaasti.

- Perustan neuvolapalveluille muodostavat määräaikaisten terveystarkastukset, joihin sisältyy terveysneuvontaa. Neuvolassa arvioidaan lasta odottavien vanhempien sekä lapsen ja hänen perheen tilanne kokonaisvaltaisesti ja tarjotaan lisätukea sitä tarvitseville. Neuvolan perustehtäviin kuuluu haasteiden ja mahdollisten palvelutarpeiden tunnistaminen ja ohjaus tarvittaessa muihin palveluihin.
- Vanhempien uupumus, erilaiset mielenterveyden ongelmat, sosioekonomiset haasteet, lapsuusajan haitalliset kokemukset sekä tarkkaavuuteen ja käyttäytymiseen liittyvät haasteet näkyvät yhä vahvemmin neuvolatyössä.
- Mielenterveyden ja varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen, haasteiden tunnistaminen ja erilaisten hoitopolkujen hyödyntäminen ovat nousseet terveystarkastusten ohella yhdeksi keskeisimmistä neuvolatyön tehtävistä.

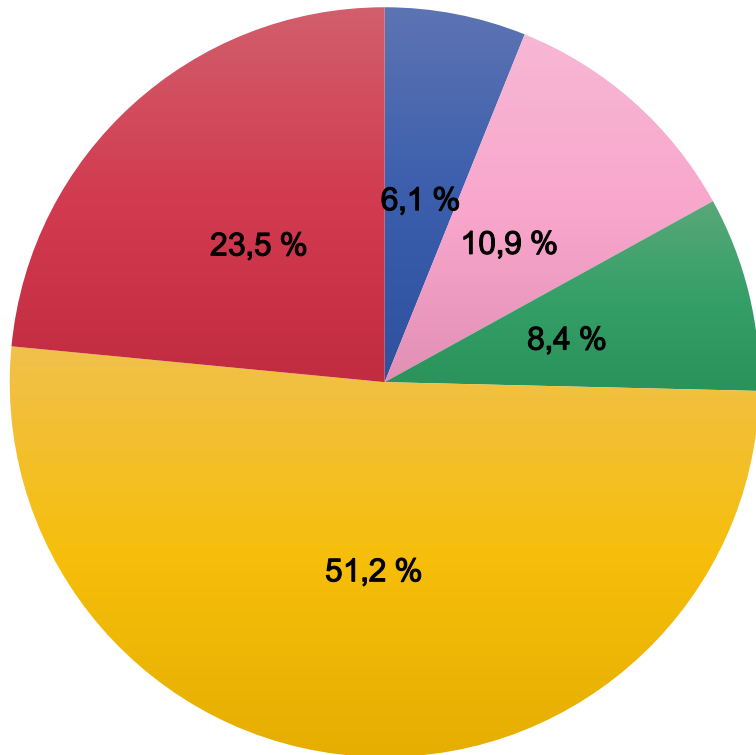

- Raskaus ja vauva-aika muovaavat lapsen myöhempää terveyttä, mielenterveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä.
- Neuvolatyön vaikuttavuudesta on tutkimusnäyttöä, esimerkiksi kotikäyntityön on todettu vähentävän varhaisvaiheen mielenterveysongelmia.
- Hoidon jatkuvuus on noussut esiin useissa hoidon laatua ja asiakastyytyväisyyttä koskevissa tutkimuksissa. Hoidon jatkuvuutta tukee riittävä resursointi ja yhdistetty äitiys- ja lastenneuvolatyö, joka lisää työntekijän tuttuutta, työn vaikuttavuutta ja asiakastyytyväisyyttä. Tutkimusten mukaan tuttu ammattilainen madaltaa asiakkaan kynnystä ottaa puheeksi vaikeitakin asioita ja tehostaa esimerkiksi masennuksesta toipumista, mielenterveydenhäiriöiden tunnistamista sekä varhaisen vaiheen tukea ja hoitoa.
- Neuvolapalveluiden tulee jatkossakin integroitua muihin sosiaali- ja terveyspalveluihin kehittyen ja uudistuen ajan ja asiakkaiden muuttuvien tarpeiden mukaisesti.

Indikaattoreita alueemme lapsiperheistä

Väestörakenne

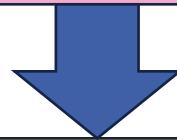
31.12.2023

- 0-6-vuotiaat
- 7-15-vuotiaat
- 16-24-vuotiaat
- 25-64-vuotiaat
- 65 vuotta täyttäneet

25,4 %

Neljännes Itä-Uudenmaan
hyvinvointialueen
asukkaista on alle 24-
vuotiaita (2023)

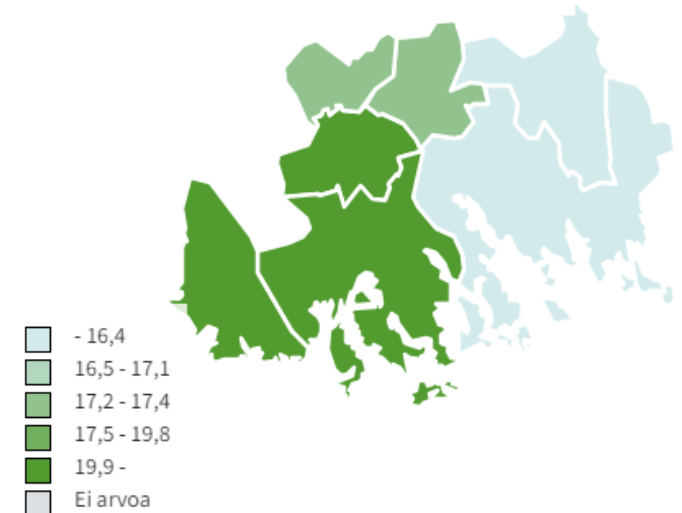

Väestöennuste vuodelle
2030 (laskettu 2021):
24,4 % Itä-Uudenmaan
hyvinvointialueen
asukkaista on alle 24-
vuotiaita.

28,4 %

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen alle 17-
vuotiaista on **ruotsinkielisiä** (2023)

Alle 17-vuotiaita on eniten
Sipoossa, Porvoossa ja Askolassa.

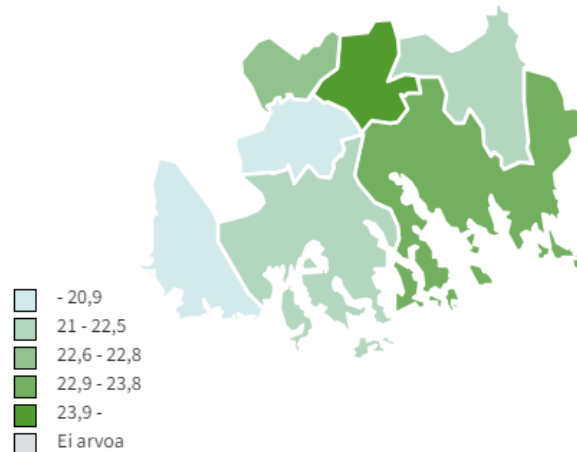
Perheet

Itä-Uudenmaan
hyvinvointialueella oli vuonna
2023

27 453 perhettä, joista
38,3 % oli lapsiperheitä.

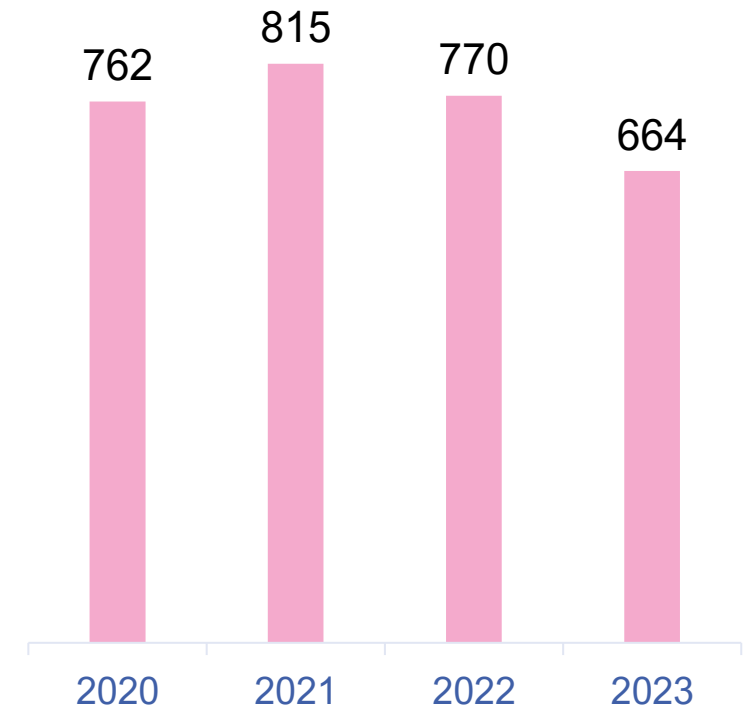
22,3 %
lapsiperheistä on yhden
vanhemman perheitä Itä-
Uudenmaan
hyvinvointialueella
(Koko maa 23,9 % v.2023)

Avioeroja 25 - 64-vuotiailla /
1 000 vastaavan ikäistä
naimisissa olevaa
2020: 18,5 %
2021: 14,1 %
2022: 16,2 %
2023: 16,0 %

Syntyvyys nousi vuonna 2021, mutta on taas laskussa.

Elävänä syntyneet

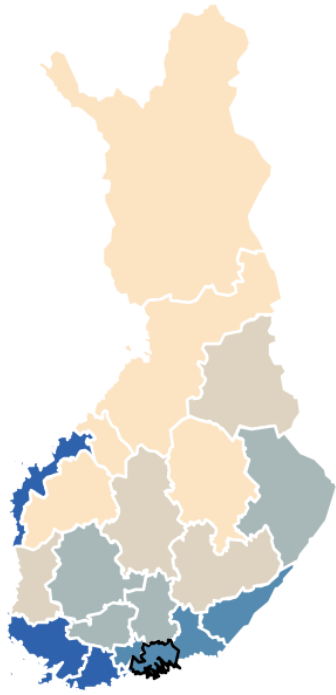

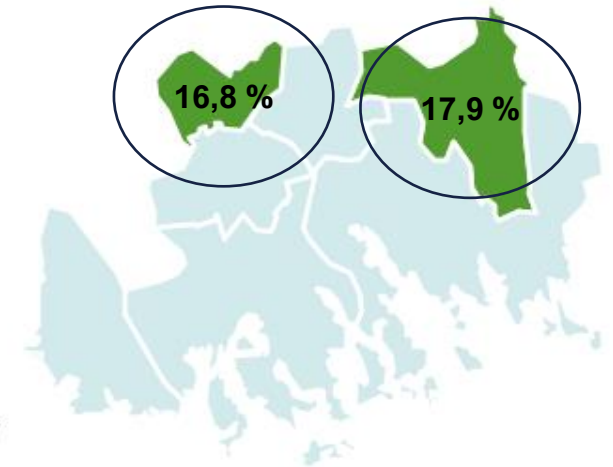
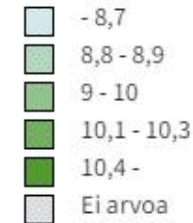
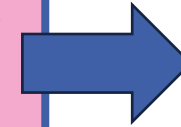
Perheet

3,5 %

Itä-Uudenmaan alueen työvoimasta on pitkäaikaistyöttömiä (Koko maa 3,3 % v. 2023)

Lasten pienituloisuusaste Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella oli **8,7 %** (Koko maa 11,7 % v. 2022), mutta alueelliset erot ovat merkittävät.

Sotokuva
vuosi 2022

Ulkomaalaistaustaisen määrä / 1000 asukasta oli Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella **75,9** (Koko maa 101,9 v.2023), hyvinvointialueiden vertailussa kahdeksanneksi eniten ja määrä on kasvussa.

265 alle 16-vuotiasta saa ylintä tai korotettua vammaistukea (v. 2023).
244 henkilöä sai omaishoidon tukea 0-17-vuotiaan hoitamiseksi (v. 2023).

Tukipalvelut

6,9 %

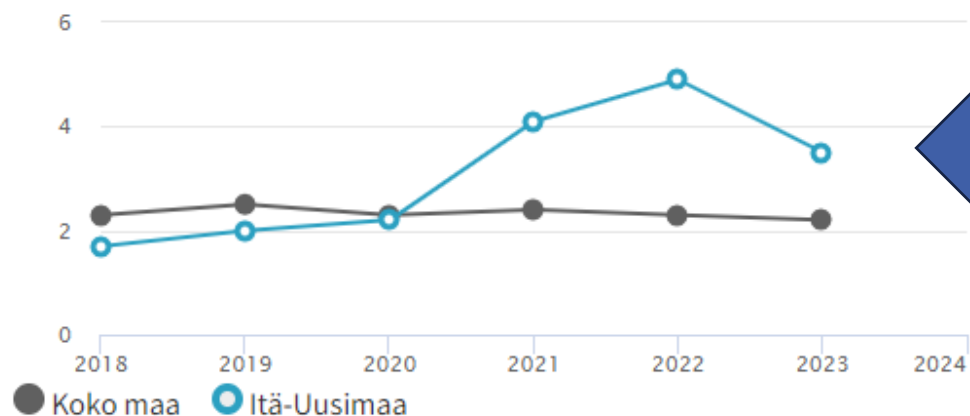
Itä-Uudenmaan
lapsiperheistä on saanut
toimeentulotukea
(Koko maa 8,5 % v. 2023)

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella
myönnetään paljon kotipalvelua ja
perhetyötä lapsiperheille ja tällä tavoin
pyritään välttämään raskaampien
palveluiden tarve.

3,6 %

perheistä on
lapsiperhepalvelujen
perhetyössä
(Koko maa 3,0 % v. 2023)

Vuosien vertailu

3,5 %

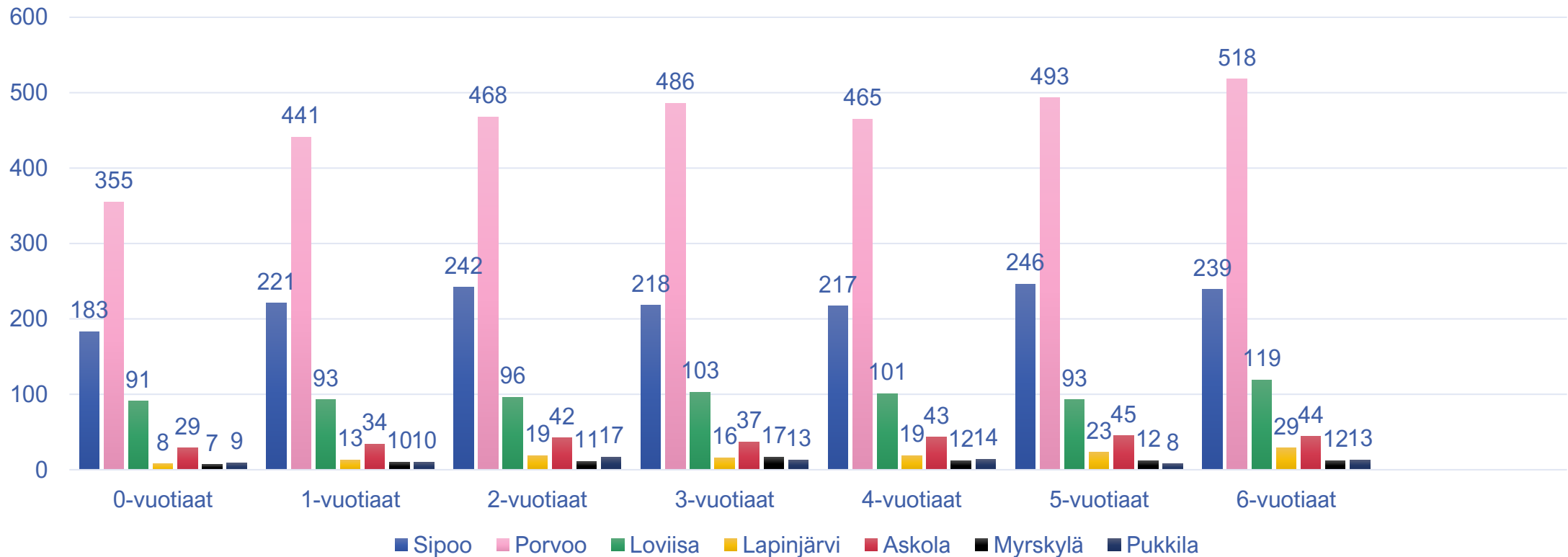
(374 perhettä)
perheistä on
lapsiperhepalveluiden
kotipalvelun piirissä
(koko maa 2,2 % v. 2023).
Itä-Uudenmaan
hyvinvointialueella
kotipalvelua myönnetään
kolmanneksi eniten verrattuna
muihin alueisiin.

TOP3 syyt kotipalvelun myöntämiseen:

1. Kuormittava elämäntilanne tai kriisitilanne perheessä
2. Ennaltaehkäisevä palvelu
3. Vanhemman uupumus

(IUHVA PowerBI v. 2023)

Lapset 0-6 – vuotiaat (lukumäärä 31.12.2023, lähde THL/Sotkanet)

Palveluiden johtaminen

Järjestämisvastuu

- Hyvinvointialue järjestää kaikki neuvolapalvelut omana toimintanaan

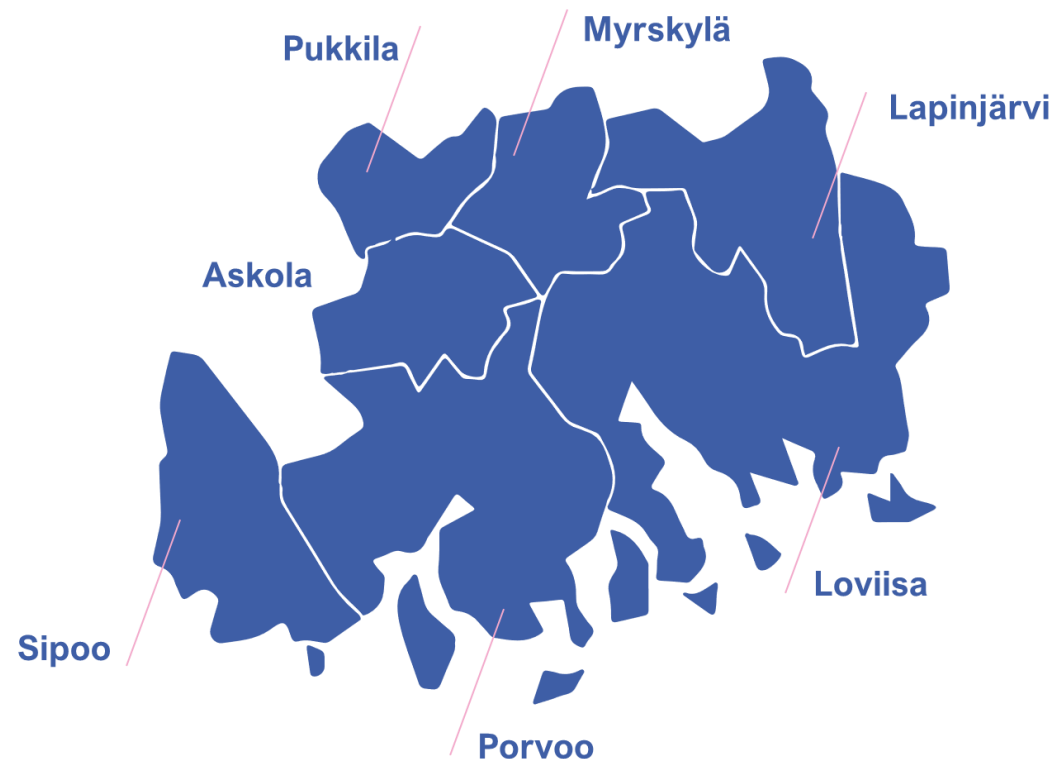
Organisointuminen

- Neuvolapalvelut ovat Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella Perhe- ja sosiaalipalveluiden vastuualueeseen kuuluvan, Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden alainen toimintayksikkö.
- Toimialueen vastuualuetta johtaa vastuualuejohtaja. Lasten, nuorten ja perheiden palveluita johtaa tulosyksikköpäällikkö. Alueilla palveluvastaavat johtavat alueensa vastuuyksiköitä.
- Lääketieteellisestä toiminnasta vastaa ja toimialueen lääkäreiden esihenkilönä toimii prevention ylilääkäri. Neuvolalääkäreinä toimivat myös useat sote-asemien terveyskeskuslääkärit.

Organisoituminen

- Organisaatiouudistuksessa hyvinvointialue jaettiin maantieteellisesti kolmeen lähijohtamisalueeseen: läntinen alue (Sipoo), keskinen alue (Porvoo) ja itäinen alue (Loviisa, Lapinjärvi, Askola, Myrskylä ja Pukkila)
- Jokaisella alueella toimii lähiesihenkilönä vastaava terveydenhoitaja
- Kaksi kolmesta lähiesihenkilöstä vastaavat neuvolapalveluiden lisäksi koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta.
- Vastaavat terveydenhoitajat toimivat esihenkilöinä 16-25 terveydenhoitajalle.

Neurolapalvelut

Neuvolapalveluiden tarjonta

Ehkäisy ja perhesuunnitteluneuvola

Ehkäisy- ja perhesuunnittelupalveluja tuotetaan useissa eri palveluissa kuten äitiysneuvolassa, erillisissä ehkäisyneuvoloissa, tai terveysasemilla.

Äitiysneuvola

Äitiysneuvolan palvelut on tarkoitettu raskaana oleville ja heidän perheilleen. Äitiysneuvolapalveluita tarjotaan raskauden alusta aina synnytyksen jälkitarkastukseen asti. Äitiysneuvolapalvelua voidaan tarjota jo raskautta suunniteltaessa sekä raskauden keskenmenon jälkeen.

Lastenneuvola

Lastenneuvolan palvelut on tarkoitettu alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleensä. Lastenneuvolapalveluita tarjotaan lapsen syntymästä siihen asti, kunnes lapsi on oppivelvollisuusikäinen. Yhdistetyssä äitiys- ja lastenneuvolatoiminnassa asiakkuus jatkuu luonnollisena perhekohtaisena jatkumona

Neuvolapalveluihin oikeutetut asiakkaat

- Neuvolan asiakkuuteen hyvinvointialueella ovat oikeutettuja kaikki palvelun kohderyhmään kuuluvat kuntalaiset. Asiakkaalla on tällöin kotipaikkaoikeus jossakin Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen 7 kunnassa.
- Neuvolapalvelut kuuluvat myös asiakkaan valinnanvapauden piiriin osana sote-aseman valintaa.
- Myös sijaishuollossa oleva lapsi on oikeutettu hyvinvointialueen palveluihin. Sijoittava hyvinvointialue maksaa palvelusta aiheutuvat kustannukset.
- Neuvolan asiakkuuteen ovat oikeutettuja myös pakolaiset ja turvapaikanhakijat. Turvapaikanhakijoiden, paperittomien ja muiden erityisryhmien palveluista laaditaan jatkossa erillinen lakiperustainen ja STM:n ohjeistuksiin ja mahdollisiin hyvinvointialueen linjauksiin perustuva ohje.

Äitiys- ja lastenneuvolapalvelut

- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella neuvolatoimintaa järjestetään sekä erillisenä että yhdistettynä äitiys- ja lastenneuvolatoimintana. Yhdistetyssä äitiys- ja lastenneuvolassa terveydenhoitaja ja lääkäri toimivat yhteistyössä perheen kanssa äidin raskausajasta siihen saakka kunnes oppivelvollisuus alkaa.
- Neuvolatyön määräaikaisten terveystarkastusten käyntirunko pohjautuu Valtioneuvoston asetukseen neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/201, 15 §). Neuvolakäyntien sisällöt pohjautuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämään NEUKO-tietokantaan, joka sisältää näyttöön perustuvaa tietoa sekä kansalliset ohjeistukset ja suositukset neuvolatoimintaan liittyen.

Äitiys- ja lastenneuvolapalveluiden sisältö

- Äitiysneuvolassa seurataan raskauden etenemistä ja synnytyksen jälkeen vauvan, synnyttäneen ja koko perheen hyvinvointia. Lastenneuvolassa seurataan ja tuetaan lapsen kasvua, kehitystä ja terveyttä sekä koko perheen hyvinvointia.
- Äitiys- ja lastenneuvolapalvelut perustuvat määräaikaisiin terveystarkastuksiin, joista osa on laajoja terveystarkastuksia. Laaja terveystarkastus toteutetaan yhteistyössä terveydenhoitajan ja lääkärin kanssa siten, että lääkäri ja terveydenhoitaja tapaavat perheen samalla vastaanottokäynnillä tai erillisillä käynneillä.
- Määräaikaisten käyntien lisäksi neuvolan asiakkaille järjestetään yksilöllisen tarpeen mukaan lisäkäyntejä. Mikäli neuvolassa havaitaan asiakkaan tai perheen jäävän pois määräaikaista terveystarkastuksista, tarkastuksista pois jäävien tuen tarve tulee lain mukaan selvittää.
- Olennainen osa määräaikaisten terveystarkastusten sisällöstä koostuu perheen tarpeiden ja lapsen kehitysvaiheen mukaisesta terveysneuvonnasta. Neuvonta voidaan toteuttaa yksilöllisesti, ryhmässä ja yhteisöllisesti.
- Määräaikaisten tarkastusten sisällä toteutetaan kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset sekä vanhemmuuslain mukaiset toimet.
- Neuvola tekee monialaista työtä muiden ammattilaisten kanssa perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Itä-Uudenmaan hyvinvointialue tekee yhteistyötä myös järjestöjen kanssa. Kumppanina toimii esimerkiksi Väestöliitto, joka tarjoaa lasta odottaville ja lapsiperheille keskusteluapua ja neuvontaa ja luotettavaa tietoa Perhepulma-palvelun kautta.

Terveystarkastukset äitiysneuvolassa (THL)

- Lasta odottavalle perheelle tarjotaan raskausaikana vähintään 9 terveystarkastusta, joista kaksi ovat lääkärin tekemiä. Synnytyksen jälkeen käyntejä on kaksi.
- Odotusajan laajassa terveystarkastuksessa arvioidaan molempien vanhempien hyvinvointia ja tuen tarpeita.
- Raskauden seurantaan kuuluu kaksi maksutonta seulontaultraäänitutkimusta.
- Ensimmäistä lastaan odottaville perheille järjestetään lisäksi etäperhevalmennusta.

Ajankohta	Pariteetti	Määräaikainen terveystarkastus ja sen tekijä
rv 6.-8.	E, U	Ensikontakti: etäyhteys
rv 8.-10.	E,U	Ensikäynti terveydenhoitajalla
rv 13-18.	E, U	Lasta odottavan perheen laaja terveystarkastus, terveydenhoitajan osuus
rv 13.-18.	E, U	Lasta odottavan perheen laaja terveystarkastus, lääkärin osuus
rv 22.-24.	E, U	Terveydenhoitaja
rv 26.-28.	E, U	Terveydenhoitaja
rv 30.-32	E, U	Terveydenhoitajan kotikäynti tai vastaanottokäynti
rv 35.-36.	E, U	Lääkäri
rv 37.-41.	E, U	Terveydenhoitajan vastaanottokäynti 2 viikon välein, tarvittaessa tiheämmin
Synnytys		
1.-7. vrk kotiutuksesta	E, U	Terveydenhoitajan kotikäynti
5.-12. vko	E, U	Synnytyksen jälkitarkastus, lääkäri tai terveydenhoitajakäynti

rv = raskausviikot
E = Ensisynnyttävä, U = Uudelleensynnyttävä

Lisäkäynnit äitiysneuvolassa

- Äitiysneuvolassa järjestetään raskaana oleville ja heidän perheilleen lisäkäyntejä perheen yksilöllisen tarpeen mukaisesti.
- Lisäkäynneillä voidaan perehtyä raskaana olevan ja koko perheen selvittelyä vaativiin asioihin, arvioida erityisen tuen tarvetta ml. moniammatillinen yhteistyö sekä seurata perheen terveys- ja hyvinvointitilannetta myös ennalta suunniteltujen terveystarkastusten välillä. Lisäkäynnit antavat mahdollisuuden tarvittavan lisätuen tarjoamiseen ja mahdollisten lisätutkimusten käynnistämiseen.
- Yhtenä tärkeänä työmuotona voidaan nähdä terveydenhoitajan avoimet vastaanotot, joille vanhemmat voivat tulla aikaa varaamatta keskustelemaan oireistaan ja mieltä askarruttavista asioista.
- Äitiysneuvolasta voidaan tarvittaessa ohjata myös kolmannen sektorin toimintaan.

Perhevalmennus

- Itä-Uudenmaan hyvinvointialue tarjoaa ensimmäistä lastaan odottaville perheille perhevalmennusta. Perhevalmennus toimii etävalmennuksena Teamsin välityksellä. Valmennuskertoja on yhteensä viisi ja kerrat on jaettu teemoittain. Valmennuskieli on suomi mutta materiaalit löytyvät sekä suomen että ruotsinkielellä.
- Perhevalmennus koostuu eri osioista, joita ohjaavat monialaisesti myös muut ammattilaiset kuin terveydenhoitajat mm. psykologi, suuhygienisti, fysioterapeutti ja ravitsemusterapeutti.
- Teemoja ovat suunhoito, liikunta, vauvanhoito ja imetys, varhainen vuorovaikutus, tunnetaidot, vanhemmuus, parisuhde, synnytyspelko ja synnytyksen jälkeinen masennus. Lisäksi vauvan motorinen kehitys, ergonomia ja raskausajan ravitsemus kuuluvat teemoihin.

Ajankohta	Laaja terveys- tarkastus	Lääkärin- tarkastus	Terveyden- hoitajan tarkastus	Terveyden- hoitajan tekemä suun arvio
Imeväisiässä				
0-1 viikkoa	-	-	Kyllä, kotikäynti	-
1-4 viikkoa	-	-	Kyllä	-
4-6 viikkoa	-	Kyllä	Kyllä	-
2 kuukautta	-	-	Kyllä	-
3 kuukautta	-	-	Kyllä	-
4 kuukautta	Kyllä	Kyllä	Kyllä	-
5 kuukautta	-	-	Kyllä	-
6 kuukautta	-	-	Kyllä	-
8 kuukautta	-	Kyllä	Kyllä	-
(10 kuukautta)	-	-	(kyllä)	-
12 kuukautta	-	-	Kyllä	Kyllä tai 18kk
Leikki-iässä				
18 kuukautta	Kyllä	Kyllä	Kyllä	-
2 vuotta	-	-	Kyllä	Kyllä tai 1 vuotta
3 vuotta	-	-	Kyllä	Kyllä tai 4 vuotta
4 vuotta	Kyllä	Kyllä	Kyllä	-
5 vuotta	-	-	Kyllä	Kyllä tai 6 vuotta
6 vuotta	-	-	Kyllä	-

Terveystarkastukset lastenneuvolassa (THL)

- Lastenneuvola tarjoaa säännölliset, erityisesti vauva-aikaan painottuvat terveystarkastukset kouluikään asti. Laajat terveystarkastukset ajoittuvat lapsen 4 kuukauden, 18 kuukauden ja 4 vuoden ikään ja niihin kuuluu sekä terveydenhoitajan että lääkärin terveystarkastus.
- Laajoissa terveystarkastuksissa käsitellään lapsen terveyteen, kasvuun ja kehitykseen sekä mahdollisiin erityistarpeisiin liittyviä seikkoja ja huomioidaan koko perheen hyvinvointi. Laajoihin terveystarkastuksiin pyydetään myös varhaiskasvatuksen laatima kuvaus lapsesta, mikäli lapsi on varhaiskasvatuksen piirissä. Osa terveystarkastuksista voidaan järjestää myös ryhmämuotoisesti.

Lisäkäynnit lastenneuvolassa

- Lapselle ja perheelle voidaan järjestää yksilöllisen tarpeen mukaan lisäkäyntejä neuvolaan.
- Lisäkäynneillä voidaan perehtyä lapsen ja perheen tarkempaa selvittelyä vaativiin asioihin, arvioida erityisen ja mahdollisen moniammatillisen tuen tarvetta sekä seurata lapsen terveys- ja hyvinvointitilannetta, kasvua ja kehitystä tai vanhempien ja perheen tilannetta terveystarkastusten välillä. Lisäkäynnit mahdollistavat myös tarvittavien lisätutkimusten käynnistämisen ja erilaisen tuen tarjoamisen (esim. perhetyö, vertaisryhmät, järjestöjen järjestämä tukitoiminta).
- Neuvolan avoin vastaanotto mahdollistaa aikaa etukäteen varaamatta keskustelun erilaisista oireista ja mieltä askarruttavista asioista. Avoin vastaanottoaika edistää varhaista tukea ja hoitoa ja voi ehkäistä osaltaan tilanteen pitkittymistä ja vaikeutumista.

Ryhmäneuvolat

- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella ryhmäneuvola voidaan toteuttaa 6 kk:n ja/tai 2-vuotisneuvolan yhteydessä. Ryhmäneuvolakäynti korvaa yksilökäynnin, mutta aina tarvittaessa perheelle tarjotaan myös yksilövastaanotto. Suosituksena on, että korkeintaan kaksi määräaikaistarkastuksista on ryhmäneuvoloita, ja muut käynnit on hyvä toteuttaa yksilövastaanottoina.
- Ryhmäneuvoloiden tavoitteena on tarjota perheille lapsen kuhunkin ikäkauteen liittyvää tietoa, tarjota tukea vanhemmuuteen ja vanhempien jaksamiseen ja vahvistaa perheiden tukiverkoston. Tärkeimpänä tuen muotona on vanhempien välinen vertaistuki.
- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella otettiin käyttöön moniammatillinen Perhepolku-malli, joka tarjoaa perheille tietoa ja vertaistukea osana 6 kk-ryhmäneuvolatoimintaa. Perhepolku-ryhmien tavoitteena on tukea vanhempien jaksamista, vanhemmuutta sekä parisuhteen ja perhe-elämän hyvinvointia sekä tarjota vertaistukea. Perhepolku-ryhmiä toteutetaan neuvoloissa ja perhekeskuksissa. Ryhmien lisäksi tarjolla on myös verkkokurssi vanhemmille. Perhepolku®-verkkokurssin tavoitteena on vahvistaa vanhemman myötätuntoa itseään kohtaan sekä tukea myötätuntoista vuorovaikutusta parisuhteessa ja perheessä.

Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola

- Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolassa järjestetään kattavat ehkäisypalvelut sukupuolesta riippumatta, yksilöille ja pareille
- Palvelut sisältävät raskauden ja seksitautien ehkäisyä, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistävän sekä ihmissuhteita koskevan neuvonnan ja seksuaalikasvatuksen mukaan lukien hedelmällisyystietoisuuden lisäämisen, seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen kokemisen ilmaisun tukeminen ja seksuaaliväkivallan ehkäisy. Palveluissa korostuu yksilöllinen ohjaus ja neuvonta.
- Maksutonta ehkäisyä tarjotaan (vuoden 2024 tilanne) kaikille alle 25-vuotiaille, synnytyksen jälkeen kolmen kuukauden ajan ja harkinnanvaraisesti painavista sosiaalisista syistä (esim. päihdeongelmat).

Neuvolapalveluiden saavutettavuus 1/3

- Neuvolapalveluita on saatavilla (vuoden 2024 tilanne) 11 eri toimipisteessä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella (5 neuvola itäisellä, 4 keskisellä alueella, 2 läntisellä alueella). Neuvolat ovat avoinna arkisin, pienimmillä paikkakunnilla neuvola on auki osan viikosta. Neuvolapalvelut tarjotaan pääsääntöisesti virka-aikaan, mutta tarpeen mukaan vastaanottoajoissa joustetaan perhelähtöisesti. Perhevalmennusta tarjotaan etävalmennuksena.
- Neuvolapalvelu on luonteeltaan lähipalvelu, joka toteutuu pääosin (ja määräaikaisten terveystarkastusten osalta kokonaan) läsnäolovastaanottoina. Puhelinneuvonta, etävastaanotot (esimerkiksi toisen vanhemman osallistuminen käynnille etänä) ja erilaiset sähköiset palvelumuodot ovat osa neuvolan palvelukokonaisuutta.
- Kansallisesti neuvolapalveluiden on arvioitu tavoittavan 99,6 prosenttia lastenneuvolan ja 99,7–99,8 prosenttia äitiysneuvolan asiakkaista.

Neuvolapalveluiden saavutettavuus 2/3

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen neuvolapalveluiden saavutettavuus koostuu asiakkaille eri tavoin tarjottavista palveluista. Fyysisen palvelukanavan lisäksi tarjolla on

- sähköisiä palveluita, jotka ovat perheiden käytettävissä ja saavutettavissa perheen omien aikataulujen mukaisesti
- sähköinen palvelutarjotin omahoidon tueksi, mm. Omaperheverkkopalvelu, Mielenterveystalon omahoito-ohjelmat, Perhepolkuverkkokurssi
- Terveystieteiden puhelinpalvelu arkisin klo 12-13
- HyVä-digin etäpalvelut

Neuvolapalveluiden saavutettavuus 3/3

- Asiakkaat voivat varata ajan neuvolaan puhelimitse neuvolan puhelinaikana. Lisäksi asiakkaat voivat varata sähköisen asioinnin kautta yhteydenottopyynnön tai vastaanottoajan määritellyille käynneille.
- Määräaikaikäynneiltä tai muutoin vastaanotoilta ilman peruutusta pois jääneitä asiakkaita tavoitellaan aktiivisesti esimerkiksi puhelimitse uuden ajan sopimiseksi. Aikaa varaamattomia asiakkaita pyritään tavoittamaan myös eri tavoin yleisesti neuvolatoiminnasta tiedottamalla muun muassa www-sivujen sekä yhteistyökumppaneiden palveluohjauksen kautta. Peruuttamattomasta käynnistä on mahdollista periä maksu 18 vuotta täyttäneiltä asiakkailta.
- Lähipalveluna ja jatkossa myös tarvittaessa etävastaanottona terveydenhoitajan ja lääkärin tuottamat vastaanottopalvelut, jossa mahdollistetaan yksilöllisten tarpeiden huomiointi. Palveluun ajat ovat varattavissa nettiajanvarauksella, puhelinajanvarauksella tai sopimalla sopivasta ajasta vastaanoton yhteydessä.
- Moniammatillisessa yhteistyössä ja eri erityisasiantuntijan toimesta tuotettavat palvelut, jossa perheet saavat kohdennettuihin erityistarpeisiinsa tarvitsemansa palvelut

Neuvolapalveluiden henkilöstöressit

Kansalliset henkilöstömitoitukset

- THL antaa suositukset äitiys- ja lastenneuvolassa työskentelevien terveydenhoitajien ja lääkäreiden henkilöstömitoituksista. Vuoden 2023 keväällä julkaistiin uudet mitoitussuositukset lastenneuvolan osalta. Äitiysneuvolan mitoitussuositukset ovat vuodelta 2013.
- Mikäli terveydenhoitaja tai lääkäri työskentelee alueella, jossa on paljon maahanmuuttajia tai muita erityistä tukea tarvitsevia perheitä, tämä tulee ottaa huomioon asiakasmäärässä.

Henkilöstömitoitussuositukset (THL)

Lastenneuvolan terveydenhoitaja	320 lasta*
Lastenneuvolan lääkäri	2270 lasta*
Äitiysneuvolan terveydenhoitaja	76 raskaana olevaa*
Äitiysneuvolan lääkäri	600 raskaana olevaa*
Yhdistettyä äitiys- ja lastenneuvolatyötä tekevä terveydenhoitaja	36 raskaana olevaa* ja 160 lasta*

* kun vuosiloman ajalle on sijainen

Neuvolan resurssit

Alue	Äitiys- ja lastenneuvola	Ehkäisyneuvola
Itäinen alue (Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Pukkila)	7 vakanssia	1 vakanssi
Keskinen alue (Porvoo)	16 vakanssia	3 vakanssia
Läntinen alue (Sipoo)	10,5 vakanssia	2 vakanssia

**Neuvolan yhteistyö
muiden palveluntuottajien
kanssa**

Suun terveydenhuolto

- Suun terveystarkastuksissa selvitetään suun terveydentila, sen kehitys ja hoidon tarve
- Jokaiselle lapselle/potilaalle laaditaan yksilöllinen hoitosuunnitelma, jossa määritellään suun sairauksien riskiluokka, joka määrittelee lakisääteisten käyntien lisäksi tarvittavat lisäkäynnit.
- Määräaikaiset suun terveystarkastukset:
  1. Ensimmäistä lasta odottava perhe voi saada neuvoja lapsen suun terveyden hoitamisesta sekä maksullisen hammaslääkärin tai suuhygienistin tarkastuksen. Neuvonta on tarkoitettu niille, jotka
    - odottavat ensimmäistä lastaan.
    - perheille, joissa toinen puolisoista on tulossa ensimmäistä kertaa vanhemmaksi
    - maahanmuuttajaperheille, jotka odottavat ensimmäistä Suomessa syntyvää lastaan
  2. Alle kouluikäisten määräaikaistarkastukset 1,5-vuotiaana, 3-vuotiaana ja 5-vuotiaana hammashoitolassa. Lisäksi yksilöllisen tarkastus- tai tutkimusvälin mukaiset käynnit hoitosuunnitelmien mukaisesti.
- Suun terveydenhuollon käynneiltä pois jääneiden tuen tarve selvitetään yhteistyössä lastensuojelun kanssa. Kolmen peruuttamattoman poisjäännin jälkeen tehdään lastensuojeluun ilmoitus.
- Suun terveydenhuollossa terveysneuvontaa tarjotaan myös yhteisöllisesti mm. perhevalmennuksessa ja kirjallisella materiaalilla mm. sähköisten perhekeskusten kautta.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluyksiköiden sisäinen yhteistyö

- Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen koostuessa seitsemän (7) eri kunnan alueella toimivasta palvelusta on tärkeää muistaa myös eri paikkojen omaleimaisuus. Tämä ajatus yhdistettynä koko alueen tarpeeseen tarjota asukkailleen yhdenmukaiset palvelut luo pohjan työlle. Lanupen sisällä on tärkeää muistaa ja tuntea omat palvelut jotta päällekkäisyyksiltä ja samojen asioiden toistamisilta voidaan välttyä.

Muiden palveluiden kanssa tehtävä yhteistyö

- Säädökset velvoittavat monialaiseen poikkihallinnolliseen yhteistyöhön, jonka avulla perheiden varhaisen tuen ja avun saannin mahdollisuudet paranevat. Samalla voidaan vähentää esim. päällekkäisestä työstä syntyviä kustannuksia.
- Neuvola tekee monialaista ja -ammattillista yhteistyötä tarvittaessa mm. terveyskeskuksen psykologin, psykiatrisen sairaanhoitajan, ravitsemusterapeutin, fysioterapeutin, suun terveydenhuollon, päihde- ja mielenterveyspalveluiden, lastensuojelun ja muun sosiaalihuoltolain mukaisen palvelun, kasvatus- ja perheneuvontapalvelun, erikoissairaanhoidon ja kolmannen sektorin kuten järjestöjen kanssa.
- Lastenneuvola on keskeinen osa perhekeskustoimintaa ja tekee yhteistyötä perhekeskuksen eri toimijoiden kanssa kuten esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja järjestöjen kanssa.
- Palveluita ja toimintaa tehdään löydettäväksi myös Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella käyttöön otetun Omaperhe-palvelun avulla.